

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
« 21 » 20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи та організація соціальних досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2015 - 2016 навчальний рік

Робоча програма «Методи та організація соціальних досліджень» для студентів за напрямом підготовки «Соціальна робота».

Розробники: Т. Г. Веретенко, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Протокол від “28” серпня 2015 року № 6

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

(підпис)

Т. Г. Веретенко
(прізвище та ініціали)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини

Н. А. Клішевич

ПРОГРАМА КУРСУ „МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

I. Пояснювальна записка

Соціальна робота в умовах сьогодення динамічно оновлюється, потребує пошуку, уточнення, корекції технологій роботи спеціаліста відповідно до типу мікросередовища, особливостей ситуації, запитів клієнтів. Оновлення змісту професійної діяльності соціальних працівників - не короткотривала кампанія. Цей процес відбувається неперервно, оскільки соціальна робота за своєю сутністю не може бути чітко рецептурною. Вона має містити елемент пошуку кращих, оптимальних для певної ситуації варіантів її вирішення.

Все це визначає необхідність оволодіння принципами та методами соціального дослідження не тільки науковцями, які вивчають цю сферу, але й практиками соціальної роботи. Молодому спеціалісту доведеться вести спостереження, організувати опитування різних груп клієнтів, аналізувати та узагальнювати отримані дані, розробляти та реалізовувати певні рекомендації. Тому формування дослідницьких навичок має бути невід'ємною складовою його фахової підготовки у вищій школі.

Вирішенню цього завдання сприяє курс " Методи та організація соціальних досліджень".

Мета курсу полягає у підготовці студентів до організації та проведення самостійного наукового дослідження з соціальних проблем.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань щодо:

- 1) загальної характеристики наукового дослідження;
- 2) процедури наукового дослідження;
- 3) методів соціального дослідження;
- 4) оформлення результатів наукового дослідження.

На основі цих знань у студентів будуть сформовані уміння:

- 1) визначати логіку дослідження;
- 2) працювати з першоджерелами, застосовуючи теоретичні методи

дослідження;

3) організувати процедуру соціального дослідження;

4) розробляти анкети, тести.

5) оформляти результати дослідження.

Навчальний курс розраховано на 32 години лекційних та 10 годин семінарських, індивідуальна робота 6 годин.

На самостійну роботу студентів відводиться 90 годин. Курс викладається протягом одного навчального семестру і має формою контролю іспит.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	нормативна	
	Напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»		
Модулів – 3	Спеціальність: _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферативне дослідження		Семестр	
Загальна кількість годин – 144 год.		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи студента – 54	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	32 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		54+36 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
		Вид контролю:	
екз.			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Лабораторних	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.										
Загальна характеристика та специфіка проведення соціального дослідження										
1.	Поняття «наукове дослідження»: характеристика, види.			2					2	
2.	Загальні відомості про соціальне дослідження			2			2		4	
3	Характеристика принципів соціального дослідження			2		2			4	
4	Специфіка проведення соціальних досліджень			2					4	
5	Аналіз наукових праць з соціальних проблем			2					2	
	Разом	32	14	10		2	2		16	2
Змістовий модуль II.										
Програма та структура проведення соціального дослідження										

5.	Логічна структура дослідження/ Етапи соціального дослідження			2					2	
6	Зміст соціального дослідження			2					4	
7	Інформаційне забезпечення досліджень			2					2	
8	Джерельна база соціальних досліджень			2		2			8	
9	Обґрунтування базових понять соціального дослідження			2		2	2		4	
Разом		40	16	10		4	2		20	2
Змістовий модуль III. Методи і методика соціального дослідження										
9.	Характеристика теоретичних методів дослідження			2					4	
10	Емпіричні методи соціального дослідження			2					4	
11	Експеримент як складова частина наукового дослідження			2					4	
14	Визначення теми опитування, розробка анкет, тестів			2		4			4	
15	Аналіз результатів опитування			2					4	
16	Моніторинг процесу, оцінка та оформлення соціальних досліджень Оцінка отриманих результатів соціального дослідження			2			2			
Разом		72	18	12		4	2		18+ 36	2
Разом за навчальним планом		144	48	32		10	6		90	6

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ „Методи та організація соціальних досліджень”

Разом: 108 год., лекції- 32 год., практичні заняття - 10 год., індивідуальна робота-6 год, самостійна робота —54 год., модульний контроль – 6 год

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль II				
Назва модуля	Загальна характеристика соціальних досліджень		Структура та програма соціального дослідження		Методи і методики соціально-педагогічного дослідження				
Максимальна кількість балів за модуль	66 балів		68 балів		67 балів				
Лекції	1-3(3 бал)	4-5(2)	6-7(2 бал)	8-10(3 бал)	11-12(2 бал.)	13(1 бал)	14(1 бал)	15 (1 бал)	16 (
Теми лекцій	Поняття «наукове дослідження»: характеристика, види. Характеристика принципів соціального дослідження Аналіз наукових праць з соціальних проблем	Загальні відомості про соціальне дослідження Специфіка проведення соціальних досліджень	Логічна структура соціально-педагогічного дослідження Етапи проведення соціального дослідження Обґрунтування базових понять соціального дослідження	Зміст соціального дослідження Інформаційне забезпечення наукових досліджень Джерельна база соціально-педагогічних досліджень.	Характеристика теоретичних методів дослідження Емпіричні методи соціального дослідження	Експеримент як складова частина наукового дослідження	Опитувальні методи Визначення теми опитування, розробка анкет, тестів	Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи	Моніторинг процесу, оцінка та оформлення соціального досл
Теми семінарських занять	Характеристика принципів соціального дослідження (11 бал)		Джерельна база соціальних досліджень (11 бал.) Обґрунтування базових понять дослідження (11 бал.)		Визначення теми опитування, розробка анкет, тестів (4 год.) (22 бали)				
Самостійна робота	Ессе (15 балів)		Завдання (5 балів)		Проведення анкетування, тестування, інтерв'ю				
ІНДЗ	Обґрунтувати актуальність обраної проблеми соціального дослідження Скласти список першоджерел та підібрати матеріали до обраної проблеми соціального дослідження в Інтернет Оформити результати свого дослідження у формі доповіді(30 балів)								
Види поточного контролю	Тестовий контроль 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Тестовий контроль 2 (25 балів)				
Підсумковий контроль	40 балів								

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Поняття наукового дослідження

Характеристика наукового дослідження. Визначення соціального дослідження. Порівняння педагогічного, психологічного, соціологічного та соціального досліджень. Особливості соціального дослідження. Теоретичні основи та проблематика сучасних соціальних досліджень.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 20

ТЕМА 2. Загальні відомості про соціальне дослідження

Соціальне дослідження. Функції соціального дослідження: пізнавальна, діагностуюча, управлінська, перетворююча, прогностична, світоглядна. Риси соціального дослідження: комплексний характер, міждисциплінарний характер, суб'єкт – суб'єктна спрямованість.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 20

ТЕМА 3. Характеристика принципів соціального дослідження

Принципи, якими слід керуватися при здійсненні соціального дослідження. Сутність та зміст базових принципів соціального дослідження. Класифікація принципів наукових досліджень.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 20

Тема семінарського заняття: Характеристика принципів соціального дослідження

1. Поняття принципів наукового дослідження.
2. Сутність та зміст базових принципів соціального дослідження (принципи об'єктивності, сутнісного аналізу, єдності логічного та історичного, детермінованості).

3. Характеристика системного та структурно-діяльнісного підходів у науковому дослідженні.

Основна література: 6, 8,18, 19.

Додаткова література: 21.

Завдання для самостійної роботи:

Заповнити таблицю:

Назва принципу	Характеристика принципу

ТЕМА 4. Специфіка проведення соціальних досліджень.

Соціальна педагогіка як галузь педагогічного знання в контексті сучасної парадигми соціального виховання має орієнтуватися на:

- вивчення виховних можливостей різних соціальних інституцій у формуванні компонентів соціальності особистості (соціальної активності, соціальної компетентості, соціальної позиції, соціальної мобільності тощо);
- обґрунтування умов самореалізації та самоактуалізації особистості в різних умовах соціального середовища;
- визначення шляхів попередження соціальної дезадаптації особистості у різних мікросоціумах;
- розробку технологій соціально-педагогічної захисту та підтримки представників різних груп дітей та молоді у процесі соціального виховання;
- визначення шляхів взаємодії різних соціальних інституцій у соціальному вихованні особистості.

Робота методичного відділу соціальної служби. Аналіз проблем клієнтів соціальної служби. Науково-дослідна лабораторія.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 20

Тема 5. Аналіз наукових праць з соціальних проблем

Переважаючі дослідження у галузі соціальної педагогіки були присвячені різним аспектам соціалізації особистості, соціальному розвитку студентів вищих навчальних

закладів, організації дозвілля дітей та молоді, профілактиці негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі, формуванню здорового способу життя дітей та молоді, різним аспектам соціально-педагогічної роботи з сім'ями, організації соціального виховання у загальноосвітніх закладах різного типу, підготовці майбутніх соціальних педагогів до реалізації різних напрямів соціально-педагогічної діяльності, роботі з різними категоріями дітей.

Найбільш актуальними та перспективними напрямками наукових досліджень є розробка методологічних засад соціальної педагогіки: її парадигм, закономірностей, концепцій, характеристика процесу соціального виховання з урахуванням новітніх досліджень інших суспільних наук. Дотепер немає системних досліджень генези вітчизняної соціальної педагогіки як науки, особливостей соціально-педагогічної практики у різні історичні періоди, соціально-педагогічної діяльності окремих персоналій. Практично поза увагою залишаються питання соціального розвитку особистості в різних соціальних інституціях, вплив інформаційно-комунікаційних технологій на формування соціальності особистості, розробки інноваційних технологій соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями дітей та молоді, попередження та подолання асоціальних впливів середовища тощо.

Завдання для самостійної роботи

На основі аналізу статей журналу „Практична психологія та соціальна робота”, „Соціальна робота в Україні: теорія та практика”: визначити коло проблем, які є предметом соціальних досліджень.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 12

Форма контролю до модуля I: Тестовий контроль

Змістовий модуль II

Структура та програма соціально-педагогічного дослідження

ТЕМА 6. ЛОГІЧНА СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття про логіку дослідження. Особливості вибору проблеми і теми дослідження. Характеристика мети і завдань дослідження. Складові програми соціального дослідження: вибір проблеми; конкретизація теми дослідження, аналіз

інформації з проблеми дослідження, постановка мети і завдань дослідження, вибір методів дослідження; проведення теоретико-експериментальної роботи; аналіз та оформлення результатів дослідження.

Основна література: 8,11, 12, 14.

Додаткова література: 21, 23

ТЕМА 7. Обґрунтування базових понять соціального дослідження.

Аналіз інформації з проблеми дослідження, постановка мети і завдань дослідження.

Основна література: 3, 4, 6, 7, 8, 13.

Додаткова література: 1, 20

Семінарське заняття Обґрунтування базових понять дослідження.

Аналіз логічної структури соціального дослідження на прикладі дипломних робіт студентів-випускників.

Завдання для самостійної роботи.

1. Визначити тему дослідження та мету і завдання до неї.
2. Здійснити аналіз основних понять дослідження.
3. Визначити розробленість теми дослідження різних наукових галузей

Основна література: 8,11, 12, 14.

Додаткова література: 21, 23

ТЕМА 8. Зміст соціального дослідження

Актуальність обраного соціального дослідження. Теоретичні засади соціального дослідження. Дослідно-експериментальна робота. Аналіз проведеного дослідження. Висновки.

Основна література: 8,11, 12, 14.

Додаткова література: 21, 23

ТЕМА 9. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бібліотечні фонди: основний і довідковий. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів: алфавітний, систематичний, предметний. Методика пошуку першоджерел.

Правила роботи з першоджерелами. Систематизація опрацьованих матеріалів. Оформлення результатів опрацювання першоджерел: складання виписок, анотацій, конспектів. Роль Інтернет-ресурсів у науковому дослідженні.

Вимоги до оформлення різних видів першоджерел.

Основна література: 6, 8,10,11,18, 19.

Додаткова література: 21.

Тема 10. Джерела дослідницького пошуку.

Використання сучасних положень психології, соціології, валеології, медицини у комплексному науковому дослідженні. Науковий потенціал різних соціальних інституцій як джерело дослідницького пошуку.

Основна література: 6, 8,10,11,18, 19.

Додаткова література: 21.

Сеінарське заняття

„Джерела дослідницького пошуку“

1. Роль наукових положень людинознавчих дисциплін в соціальному дослідженні.
2. Використання сучасних положень психології, соціології, валеології, медицини у комплексному науковому дослідженні.
3. Науковий потенціал різних соціальних інституцій як джерело дослідницького пошуку.

Основна література: 6, 8,10,11,18, 19.

Додаткова література: 21.

Сеінарське заняття в бібліотеці

Завдання для сеінарських занять

1. Користуючись правилами конспектування, підготувати конспект наукової праці.

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти список першоджерел (монографії, статті періодичних видань, статті наукових збірників) до обраної студентом проблеми дослідження згідно вимог до їх

оформлення.

2. Підібрати матеріали до обраної студентом проблеми дослідження Інтернет.

3. Підготувати анотацію на монографію та наукову статтю.

Основна література: 12, 17, 18.

Додаткова література: 21.

Форма контролю до модуля II: Модульна контрольна робота

Модуль III.

Методи і методики

соціального дослідження

ТЕМА 11. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРЕТИЧНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Роль теоретичних методів у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика: індукція та дедукція, аналіз і синтез, порівняння, класифікація, абстрагування та конкретизація, моделювання.

Основна література: 7, 9, 12, 14, 21.

Додаткова література: 20, 23.

Семінарське заняття

Завдання на семінарське заняття:

1. Опрацювати кілька першоджерел, використовуючи теоретичні методи.
2. Підготувати класифікаційну таблицю до одного з соціальних понять.

Традиційні способи аналізу документів. Поняття контент-аналізу. Можливості та обмеження його використання. Основні процедури контент-аналізу.

Особливості використання біографічного методу в соціальному дослідженні.

Завдання.

Розробити індикатори для проведення контент-аналізу документів відповідно темі дослідження

Завдання для самостійної роботи

Здійснити контент-аналіз документів згідно визначених індикаторів

Завдання для самостійної роботи:

1. Зробити письмовий порівняльний аналіз тлумачення одного з базових понять теми

дослідження.

2. Написати висновки до однієї з частин дослідження.

Основна література: 17, 18.

Додаткова література: 8, 16.

ТЕМА 12. ЕМПІРИЧНІ МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Характеристика спостереження як методу наукового дослідження. Види опитування. Використання тестів у соціальному дослідженні. Методи ранжування, соціометрії та експертної оцінки.

Основна література: 7, 9, 12, 14, 21.

Додаткова література: 20, 23.

ТЕМА 13. Експеримент в соціальному дослідженні

Експеримент в соціальному дослідженні, його види та процедура. Методи аналізу документів. Використання тестів у соціальному дослідженні. Методи ранжування, соціометрії та експертної оцінки. Метод фокус-груп. Вивчення та узагальнення передового досвіду як метод дослідження.

Завдання для практичного заняття:

1. Розробити зразок анкети.
2. Розробити перелік питань для інтерв'ю.
3. Узагальнити та описати досвід роботи однієї з соціальних служб.
4. Розробити план проведення спостереження.
5. Проаналізувати пакет документів відповідно визначених критеріїв.

Тест як сукупність стандартизованих завдань. Види тестів та їх характеристика. Психологічні тести: тести інтелекту, тести досягнень, тести креативності, вербальні тести тощо. Роль проєктивних тестів у соціальному дослідженні. Соціометричні процедури: соціометрія, референтометрія, ранжування. Тести на виявлення особистісних диспозицій.

Семінарське заняття

Завдання на семінарське заняття.

Скласти банк різних видів тестів, які можуть бути використані в соціальних дослідженнях

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати п'ять тестів, які можна застосовувати у соціальних дослідженнях.
2. Дібрати кілька зразків анкет з соціальної проблематики та зробити письмовий аналіз однієї з них на предмет відповідності вимогам до розробки анкети.
3. Провести один з різновидів опитування та узагальнити його результати.

Основна література: 7, 9, 12, 14, 21.

Додаткова література: 20, 23.

ТЕМА 14. ОПИТУВАЛЬНІ МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Спостереження, бесіда (інтерв'ю), анкетування, тестування, опитування, фокус-група. Характеристика спостереження як методу наукового дослідження. Види спостережень. Суб'єкти та об'єкти спостереження. Способи фіксації результатів спостереження.

Завдання для самостійної роботи

Здійснити спостереження згідно розробленого плану та оформити результати спостереження у письмовій формі

Тема 15. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи

Результати констатувального експерименту у вигляді таблиць та діаграм. фіксації результатів спостереження. Оформлення графічних залежностей у вигляді графіків та діаграм. Методи опрацювання результатів дослідження.

Вимоги до оформлення наукових праць. Цитування у тексті наукової праці. Види посилань на використані літературні джерела. Числа та знаки у тексті. Скорочення у тексті.

Особливості писемної наукової мови. Синтаксис наукової мови. Характеристика стилістичних особливостей наукової роботи.

Основна література: 12,15, 17, 18,19.

Додаткова література: 9,21, 23.

ТЕМА 16. МОНИТОРИНГ ПРОЦЕСУ,

оцінка та оформлення результатів соціального дослідження. поняття моніторингу та оцінки у науковому дослідженні. їх порівняння

Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: статистичні, графічні, табличні. Види оформлення результатів дослідження: науковий звіт, доповідь чи повідомлення, стаття, методичні рекомендації, дипломна (магістерська) робота, дисертація. Основні вимоги до оформлення результатів дослідження.

Завдання для самостійної роботи:

1. Законспектувати основні положення про моніторинг та оцінку з книги „Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проєктів”

2. Оформити результати свого дослідження у формі доповіді.

Основна література: 12,15, 17, 18,19.

Додаткова література: 9,21, 23.

Семінарське заняття.

Інтерпретація отриманих результатів

Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: статистичні, графічні, табличні.

Таблиця як засіб відображення кількісних ознак досліджуваного об’єкта. Текстова і цифрова частина таблиці. Структура простої, групової, комбінованої, складеної, шахової таблиці. Оформлення таблиці та її розміщення у науковій праці.

Оформлення графічних залежностей у вигляді графіків та діаграм.

Математичні методи опрацювання результатів дослідження. Поняття коефіцієнту кореляції та середнього квадратного відхилення.

Оформити результати констатувального експерименту у вигляді таблиць та діаграм

Завдання для самостійної роботи

Визначити коефіцієнт кореляції між отриманими результатами констатувального експерименту

Форма контролю до модуля III: тестовий контроль

**Оцінювання навчальних досягнень студентів КМУ імені Бориса
Грінченка**

№ п\п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	16	16
2	Відвідування (семінарських) занять	11	5	55
3	Виконання домашніх завдань	5	2	10
4	ІНДЗ	30	1	30
5	Ессе	15	1	15
6	Модульна контрольна робота	25	1	25
7	Виконання тестового контролю	25	2	50
Максимальна кількість балів 201 бал				

VII. Рекомендована література:

7.1. Основна література

1. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. – 2-е изд. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 528 с.
2. Волков Ю. Г. Диссертация: Подготовка, защита, оформлени : практич. посіб. / Волков Ю. Г. – изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Инфо-М, 2003. – 176 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям //Семен Устинович Гончаренко. – Київ-Вінниця : Планер, 2010. – 308 с.
4. Городяненко В. Г. Социологический практикум : учеб. метод. посіб. / Городяненко В. Г. — К. : Изд. центр «Академия», 1999. — 160 с.
5. Борисова Ю. В. Методологія та методи соціальних досліджень : навч. посіб. / Борисова Ю. В. — К. : ДЦССМ, 2003. – 216 с.
6. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень : навч. посіб / Кловак Г. Т. – Чернігів : Чернігівський держ. центр науково-технічної та економічної інформації, 2003. – 260 с.
7. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження / Паніна Н. В. — К. : Наукова думка, 1996. – 89 с.
8. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірєва та ін. – К. : ДЦССМ, 2002. – 132 с.
9. Основи педагогічних досліджень : навч. –метод. посіб. / Рудницька О. П., Болгарський А. Г., Свистельнікова Т. Ю. – К., 1998. – 145 с.
10. Сидоренко В. С. Основи наукових досліджень / В. С. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К., 2000.
11. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : навч-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
12. Социальная педагогика: курс лекций : учеб. посіб. / Под ред. М. А. Галагузовой. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 416 с.
13. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для науковця / Юрій Сурмін. – Київ : Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2006. – 302 с.

14. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : методичні поради / Пономаренко Л. А. — К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2001. – 80 с.
15. Ядов В. А. Социологическое исследование: Методология, программа, методы / Ядов В. А. – Самара : СУ, 1995. – 328 с.

7.2. Додаткова література

1. Бабанский Ю.К. Методология и методика научного поиска. - М., 1989.
2. Белановский С. А. Метод фокус-групп : учеб. пособ./ Белановский С. А. – М. : Никколо-Медиа, 2001. – 280 с.
3. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогического исследования. – М., 1989.
4. Воловик П. М. Теорія імовірності і математична статистика в педагогіці / Воловик П. М. – К. : Радянська школа, 1969. – 222 с.
5. Воловик П.М. Теорія імовірності і математична статистика в педагогіці – К., 1986.
6. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. - К., 1995.
7. Луков В.А. Социальное проектирование: Учебное пособие. - М., 2003
8. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, програми, процедури. - К., 1998.
9. Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження К., 1990.
10. Музика О.Л., Ставицька С.О. Дипломні та курсові роботи з психології: методичні рекомендації. -К., 1999.
11. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. - К., 1996.
12. Полонский В.М. Оценка качества научно-педагогического исследования - М.: 1989.
13. Скалкова Я.С. Методология и методы педагогического исследования – М., 1989.
14. Самойленко В., Навчальна програма з дисципліни «Основи наукових досліджень». – К. : Ніка-Центр, 2003. – 12 с.